

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران
مدرسه علمیه صادقیه تبریز

پایان نامه سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

شاهدان اعمال در روز رستاخیز از منظر آیات و روایات

استاد راهنما:

آقای دکتر میکائیل جمالیپور

استاد داور:

پژوهشگر:

خدیجه نشانی

پاییز ۱۳۹۲

تحمیدیه

به نام آفریدگار جهان^۱ که نامش جلودار کشتی نجات است^۲ و سپاس و ستایش او را که نظام هستی را بر اساس حکمت و عدالت آفرید^۳ و انسان را بر حکمرانی این جهان برگزید^۴ گرچه حکمرانی جهان آخرت را بر خود اختصاص داد.^۵ و درود و رحمت بر پیام‌آورانش، به ویژه بر آخرین و برترینشان که با میزان عدالت فرستاده شدند^۶ تا پیام جهان‌آفرین را بر جهانیان برسانند^۷ و عدل و انصاف را در جامعه به پا دارند^۸ و بر نیکوکاران بشارت و بر زشتکاران بیم دهند^۹ و حجت را بر همگان تمام کنند^{۱۰} که هنگام عبور از گذرگاه عدالت^{۱۱}، بر کسی عذر و بهانه‌ای باقی نماند.^{۱۲}

-
۱. «إِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ» ؛ سوره علق (۹۶) آیه ۱.
 ۲. «وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَاهَا وَمُرْسَاهَا...» ؛ سوره هود (۱۱) آیه ۴۱.
 ۳. «مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ...» ؛ سوره احقاف (۴۶) آیه ۳.
 ۴. «وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ...» ؛ سوره انعام (۶) آیه ۱۶۵.
 ۵. «الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ...» ؛ سوره حج (۲۲) آیه ۵۶.
 ۶. «لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ...» ؛ سوره حدید (۵۷) آیه ۲۵.
 ۷. «وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ...» ؛ سوره ابراهیم (۱۴) آیه ۴.
 ۸. «...وَأِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ» ؛ سوره مائده (۵) آیه ۴۲.
 ۹. «وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا...» ؛ سوره سبأ (۳۴) آیه ۲۸.
 ۱۰. «...لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَى مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ...» ؛ سوره انفال (۸) آیه ۴۲.
 ۱۱. «إِنَّ رَبَّكَ لَبَالْمِرْصَادِ» ؛ سوره فجر (۸۹) آیه ۱۴.
 ۱۲. «فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ» ؛ سوره روم (۳۰) آیه ۵۷.

تقدیم به

او که:

شفاعتگر روز جزا، جلوه‌گر جلال و شکوه ما، مادر سادات، دخت نبی اکرم
(صلی الله علیه و آله و سلم)، بانوی پهلوشکسته‌ی عالم، حضرت فاطمه‌ی زهرا (سلام الله
علیها)؛ باشد که در سرای جاودان ما را مشمول گوشه‌ی چشم عنایت بی‌انتهاش گرداند.

و نیز تقدیم به:

پدر و مادر عزیزم تا شاید گوشه‌ای از زحمات آنان را جبران و حقی از حقوقشان
را ادا کرده باشم.

تقدیر و تشکر

بدین وسیله بر خود فرض می‌دانم تا از الطاف کریمانه‌ی حضرت دوست و حجّت بر حقّش امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) که مرا در تحصیل علوم حقّه‌ی اسلامی تأیید و یاری نمودند، تقدیر و تشکر نمایم و نیز از اساتید و مسئولان مدرسه‌ی مقدّسه‌ی صادقیّه که مرا در امر تحصیل و تحقیق در عرصه‌ی علوم دینی یاری رسانده‌اند، خصوصاً از آقای دکتر جمالپور که استاد راهنمای بنده در تألیف این پایان نامه بودند و نیز از مسئول پژوهش حوزه‌ی علمیّه‌ی صادقیّه خانم منیره محمدی‌خواه، و همچنین خانم وحیده صادقی و خانم عزیزه سعادت‌مند نهایت تقدیر و تشکر را دارم.

و نیز تقدیر و تشکر خالصانه‌ی خود را نثار زحمات بی‌دریغ و بی‌شائبه‌ی پدر و مادر بزرگوارم می‌نمایم که بی‌هیچ چشمداشتی تعالی و شکوفایی علوم اسلامی را خواهند و به این منظور مرا در تحصیل علوم دینی در نهایت کرامت یاری و تشویق نموده‌اند.

«اجرکم عندالله و سعیکم مشکورا»

دعا

ای خدایی که اول و آخر از آن تو است!
عاقبت ما را ختم به خیر بفرما،
ما را لحظه‌ای به حال خود رها مکن،
مرگ را بر ما آسان بگردان،
قبر ما را باغی از باغ‌های بهشت قرار بده،
در هر دو جهان یاران شایسته نصیب ما بفرما،
هنگام پخش نامه‌های اعمال، ما را شرمنده مساز،
از ما با فضل و کرم حساب بکش و از رحمت محروم مگردان،
ما را در هر دو جهان مشمول ادعیه و شفاعت بندگان شایسته‌ات بگردان و دعا‌های خیر
ما را در حق آن‌ها نیز قبول بفرما،
«رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ».

فهرست منابع و مآخذ

الف) کتب فارسی

- قرآن کریم.
 - نهج البلاغه.
 - صحیفه‌ی سجادیه.
 - مفاتیح الجنان.
- ۱- باقری طاقانکی، سبزه‌علی، استاد ناصری‌نژاد، برای تمام خانواده‌ها، ج ۱، چاپ پنجم، قم: بوستان احمدی، ۱۳۸۹.
- ۲- جوادی‌آملی، عبدالله، تفسیر موضوعی قرآن کریم (معاد در قرآن)، ج ۲، چاپ دوم، قم: نشر اسراء، ۱۳۸۲.
- ۳- حسینی‌تهرانی، محمدحسین، معادشناسی، ج ۷، چاپ پنجم، مشهد: انتشارات علامه طباطبایی، ۱۴۲۵ هـ. ق.
- ۴- راغب اصفهانی، حسن بن محمد، مفردات الفاظ القرآن، مترجم: مصطفی رحیمی‌نیا، چاپ دوم، تهران: نشر سبحان، ۱۳۸۸.
- ۵- سعیدی‌مهر، محمد، آموزش کلام اسلامی، ج ۲، قم: انتشارات نداست، مرکز جهانی علوم اسلامی، ۱۳۹۰.
- ۶- صالحی‌حاجی‌آبادی، نعمت‌الله، انسان و شاهدان صادق قیامت، چاپ پنجم، قم: انتشارات گل‌های بهشت، ۱۳۸۷.

- ۷- صفاتی، زهره، معاد از دیدگاه قرآن، چاپ اول، قم: آیات بیّنات، ۱۳۸۹.
- ۸- طباطبایی، محمدحسین، تفسیر المیزان، مترجم: محمدباقر موسوی همدانی، ج ۱؛ ۳؛ ۱۲؛ ۱۳؛ ۱۴؛ ۱۶؛ ۱۷؛ ۲۰، چاپ پنجم، قم: دفتر انتشارات اسلامی جامعه مدرسین حوزه‌ی علمیه قم، ۱۳۷۴.
- ۹- _____، انسان از آغاز تا انجام، صادق لاریجانی به کوشش سید هادی خسروشاهی، چاپ سوم، قم: مؤسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۹.
- ۱۰- عالی، مسعود، صراط و شفاعت، چاپ اول، قم: انتشارات عطش، ۱۳۹۲.
- ۱۱- فلسفی، محمدتقی، معاد، ج ۲؛ ۳، چاپ چهارم، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۲.
- ۱۲- قاموس شهادت، کمیته‌ی برگزاری مراسم سومین سالگرد جنگ تحمیلی تبریز.
- ۱۳- قرشی، علی اکبر، قاموس قرآن، محقق: مرتضی آخوندی، ج ۴، چاپ هشتم، تهران: دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۷۸.
- ۱۴- محمدی‌راد، حمید، شاهدان اعمال در قیامت، چاپ اول، قم: کیش مهر، ۱۳۸۶.
- ۱۵- مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱؛ ۲؛ ۳؛ ۱۱؛ ۱۲؛ ۱۳؛ ۱۸؛ ۲۲؛ ۲۶، چاپ سی و یکم، تهران: دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۸۰.
- ۱۶- _____، پیام قرآن، ج ۶، چاپ هفتم، تهران: دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۸۶.
- ۱۷- ولوی، علی محمد، شاهدان شهادت، چاپ اول، تهران: نشر شاهد، ۱۳۷۸.

۱۸- هاشمی رفسنجانی، اکبر، **تفسیر راهنما**، ج ۲۰، قم: مؤسسه بوستان کتاب، (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه‌ی علمیه قم)، ۱۳۸۶.

(ب) کتب عربی

- ۱۹- ابن بابویه قمی، ابو جعفر محمد، **الأمالی**، قم: کتابخانه اسلامی، ۱۳۶۲.
- ۲۰- _____، **الخصال**، ج ۱، چاپ دوم، قم: انتشارات جامعه مدرسین قم، ۱۴۰۳ هـ. ق.
- ۲۱- _____، **علل الشرائع**، ج ۲، قم: مکتبه الداوری، ۱۳۸۶.
- ۲۲- ابن منظور، جمال الدین محمد بن مکرم، **لسان العرب**، ج ۳، بیروت- لبنان: بی نا، ۱۸۶۳ هـ. ق.
- ۲۳- العروسی الحویزی، عبد علی بن جمعه، **نور الثقلین**، مترجم: هاشم رسولی محلاتی، ج ۳؛ ۵، قم: اسماعیلیان، ۱۴۱۵ هـ. ق.
- ۲۴- بحرانی، هاشم، **تفسیر البرهان فی تفسیر القرآن**، چاپ اول، تهران: قم: مؤسسه البعثه، ۱۴۱۶ هـ. ق.
- ۲۵- بستانی، فؤاد، **فرهنگ ابجدی**، تهران: اسلامی، بی تا.
- ۲۶- راغب اصفهانی، حسن بن محمد، **مفردات الفاظ القرآن**، صفوان عدنان داوودی، چاپ دوم، قم: ذوی القربی، ۱۴۲۳ هـ. ق.
- ۲۷- طبرسی، احمد بن علی، **الإحتجاج**، ابومنصور، ج ۱، مشهد: نشر مرتضی، ۱۴۰۳ هـ. ق.

۲۸- طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۲، چاپ سوم، تهران:

ناصر خسرو، ۱۳۷۲.

۲۹- طریحی، فخر الدین، مجمع البحرین، ج ۳، بی جا، انتشارات تاریخ العربیة، ۱۳۸۷.

۳۰- فیوحی، احمد بن محمد، مصباح المنیر، محمد محیی الدین عبد الحمید، ج ۲،

بیروت- لبنان: دار الحیاء التراث العربی، ۱۳۸۸.

۳۱- قمی، علی بن ابراهیم، تفسیر القمی، طیب موسوی جزائری، ج ۱؛ ۲، قم: دار الکتب،

۱۴۰۴ هـ. ق.

۳۲- کلینی، محمد، اصول کافی، محقق: محمد آخوندی و علی اکبر غفاری، ج ۱؛ ۲؛ ۳؛

۴، تهران: دار الکتب الاسلامیه، ۱۴۰۷ هـ. ق.

۳۳- مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، جمعی از محققان، ج ۲؛ ۵؛ ۷؛ ۸، بیروت- لبنان:

دار الحیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ ق.